

ARVIOINTIKERTOMUS 2017

Tarkastuslautakunta 31.5.2018 § 19

Sisällysluettelo

1	TARKASTUSLAUTAKUNTA.....	3
1.1	Tehtävä ja kokoonpano.....	3
1.2	Yhteenveto tarkastuslautakunnan arviointikokouksista.....	4
1.3	Ulkoisen ja sisäisen valvonnan järjestäminen.....	6
1.4	Riskienhallinta.....	7
1.5	Talousarvion tavoitteiden asettaminen ja sitovuus.....	8
1.6	Edellisen vuoden arviointikertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen käsittely, arviointikertomuksen lausunnot ja toimenpiteet	9
1.7	Tarkastuslautakunnan arvioinnin lähtökohdat ja arviointiprosessi	9
2	STRATEGISET TAVOITTEET / TOIMINNALLISET TAVOITTEET.....	10
3	KAUPUNKIKONSERNI.....	13
3.1	Konsernitalous	13
3.2	Tytäryhtiöille ja liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen	16
4	KAUPUNGIN TALOUS	17
4.1	Taloudelliset tavoitteet	17
4.2	Kokonaistalous	18
4.3	Tarkastuslautakunnan huomioita	20
4.4	Henkilöstö	22
5	YHTEENVETO	24
6	ALLEKIRJOITUKSET	25

1 TARKASTUSLAUTAKUNTA

1.1 Tehtävä ja kokoonpano

Tarkastuslautakunnan on uuden kuntalain 121 §:n mukaan valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on arvioitava, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Iisalmen kaupungin tarkastuslautakunta on muodostettu kaupunginvaltuuston hyväksymän tarkastussäännön perusteella eli puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja ja muut jäsenet ovat valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuosille 1.1.2013-31.5.2017

Varsinaiset jäsenet

Veikko Savolainen, puheenjohtaja
Kirsti Puurunen, varapuheenjohtaja
Matti Kauppinen
Timo Lappalainen
Kalevi Partanen
Marjatta Ryhänen
Leena Vaarasuo

Varajäsenet

Matti Notko
Eeva Mustonen
Markku Rautio
Sirkka-Liisa Kaarakainen
Seija Wacklin-Keinänen
Kaarina Huhtaniska
Marjatta Repo (Erkki Lahtinen
15.2.2016 saakka)

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja Veikko Savolainen. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on lautakunnan päätöksen mukaisesti toiminut rahoitus- ja maksuliikenneasiantuntija Leena Miettinen.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.6.2017-31.5.2021.

Varsinaiset jäsenet

Kirsti Puurunen, puheenjohtaja
Jouko Tossavainen, varapuheenjohtaja
Juha Hänninen
Seppo Halonen
Keijo Halonen
Leena Vaarasuo
Senni Martikainen

Varajäsenet

Kaarina Korhonen
Anne Kekkonen
Risto Ansamaa
Niilo-Kustaa Malmivaara
Kari Luostarinen
Juhani Väänänen
Sinikka Roth

Tarkastuslautakunnan esittelijänä on toiminut puheenjohtaja Kirsti Puurunen. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on lautakunnan päätöksen mukaisesti toiminut hallintosihteerä Marika Kauppinen.

Esteellisyydet

Hallintolain kohdissa 27 §, 28 § ja 29 § määritellään keskeiset perusteet esteellisyyden arvioinnissa. Lähtökohtaisesti henkilöt itse arvioivat omaa esteellisyyttään. Varapuheenjohtaja Jouko Tossavainen on ollut kaupunginhallituksen jäsen ja ilmoittanut olevansa esteellinen 1.1.2017-31.5.2017.

Toiminta ja tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma

Tarkastuslautakunta on laatinut valtuustokaudelle 2017–2021 arviointisuunnitelman, joka muodostaa perustan toiminnalle ja ohjaa vuosittaista työohjelman laadintaa.

Toiminnan painopistealueina ovat olleet valittujen toimielinten ja tulosalueiden toimintaan perehtyminen sekä niiden toiminnan seuraaminen väliraporttien ja erillisten selvitysten perusteella. Lautakunta on kokouksissaan kuullut kertomusvuoden aikana kaupungin ja konsernin viran- ja toimenhaltijoita. Kaupunginhallituksen ja lautakuntien päätöksenteon seuraaminen on ollut oleellinen osa työskentelyä. Lisäksi lautakunta on työskennellyt tiiviissä yhteistyössä tilintarkastajan kanssa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt arviointikokouksissaan huomioita kaupungin palvelutuotannon vaikuttavuuteen osana tavoitteiden arviointia.

1.2 Yhteenveto tarkastuslautakunnan arviointikokouksista

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2017 arviointia varten yhteensä 6 kertaa ja kuullut kokousten yhteydessä työsuunnitelmansa mukaisesti eri palvelukeskuksia ja konserniyhteisöjen edustajia sekä käsitellyt tilintarkastajan ja sisäisen tarkastajan raportit.

Kaupunginjohtaja Jarmo Ronkainen on käynyt kertomassa vuoden 2017 tilinpäätöksestä ja muista kaupungin ajankohtaisista asioista.

Talousjohtaja Eeva Suomalainen on käynyt kertomassa tilinpäätöksestä.

Tilannekatsaus lomatoimen korvausasiasta

Hallintojohtaja Esa Laukkanen antoi tilannekatsauksen lomatoimen korvausasian käsittelyn kulusta.

Teknisen toimialan ajankohtaisasiat

Tekninen toimialajohtaja Juhani Räisänen on käynyt joulukuussa 2017 kertomassa yleisesti tekniseen toimialaan liittyvistä ajankohtaisista asioista.

Sidonnaisuusilmoitusten tarkastaminen

Tarkastuslautakunnalle on uudessa kuntalaissa säädetty täysin uusi tehtävä eli kuntalain 84 §:ssä mainittujen sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvonta sekä ilmoitusten käsittely ja vienti valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusrekisteri julkistetaan kunnan tietoverkossa. Lähtökohtaisesti jokainen ilmoitusvelvollinen on itse vastuussa sidonnaisuusilmoituksen tekemisestä ja sen oikeellisuudesta, mutta tarkastuslautakunnalla olisi valvontavelvollisuuteensa liittyen mahdollisuus kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uusi ilmoitus tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta. Velvollisuus ilmoittaa sidonnaisuudet ei poista velvollisuutta ilmoittaa esteellisyydestä ja vaalikelpoisuusesteistä asioista päätettäessä. Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä.

Arviointikertomuksen valmistelua huhti-toukokuussa

Tarkastuslautakunta valmisteli arviointikertomusta.

Tilintarkastajan havainnoista

- Uuden kuntalain mukaista 5.12.2016 hyväksyttyä hallintosääntöä on päivitetty 22.5.2017 kaupunginvaltuuston kokouksessa.
- Hallintosääntöä täydentävä talousohje on hyväksytty hallituksen kokouksessa 18.9.2017. Talousohje on korvannut entisen taloussäännön.
- Iisalmen kaupungin hankeohje on päivitetty 28.8.2017 kaupunginvaltuuston kokouksessa.
- Iisalmen kaupungin sijoittamisen puitteet ja sijoitussuunnitelma 2017-2020 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 28.8.2017.
- Vahinkorahaston säännöt on päivitetty 13.11.2017 kaupunginvaltuuston kokouksessa.

Tilintarkastajan näkemyksen mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ja erityisesti sisäisen tarkastuksen suorittamaa valvonta- ja tarkastustyötä on vuonna 2017 kehitetty suunnitelmallisesti ja säännönmukaisesti. Sisäisen valvonnan yleisohje ja sisäisen tarkastuksen toimintaohje on päivitetty 2016 vuoden aikana.

Sisäisen tarkastuksen suositusten perusteella on ryhdytty toimenpiteisiin sekä ohjeistuksen ajantasaistamiseksi, että käytäntöjen yhtenäistämiseksi. Hallintosääntöä on tarkistettu hallituksen kokouksessa 15.5.2017 ja

kaupunginvaltuustossa 22.5.2017. Konserniohjeistus on laadittu vuonna 2015 ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa 15.2.2016.

Kaupungin sisäinen tarkastaja on raportoinut omista havainnoistaan ja suosituksistaan kaupunginhallitukselle, tarkastuslautakunnalle, tilintarkastajalle ja ao. hallintokunnalle.

Taseen rakennusten osalta pyydetään edelleen kiinnittämään huomiota tasearvojen oikeellisuuteen mahdollisten purkujen tai rakennusten tyhjilleen jäämisen vuoksi.

1.3 Ulkoisen ja sisäisen valvonnan järjestäminen

Ulkoisen valvonta

Ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja kuntalain ja hallintosäännön mukaisesti.

Kuntalain 121 § mukaisesti lautakunnan keskeisenä tehtävänä on arvioida hallinnon ja taloudenhoidon sekä palvelutoiminnan tarkoituksenmukaisuutta. Lautakunnan tulee seurata tarkastustoimintaa ja tarvittaessa tehdä sitä koskevia kehittämis ehdotuksia. Lisäksi lautakunnan tehtävänä on tehdä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tilintarkastus

Kaupungin tilintarkastajana toimi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen. Tilintarkastaja on osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksiin ja raportoinut havainnoistaan tarkastuslautakunnalle.

Sisäinen valvonta ja sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on selvittää kaupungin johdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta ja riittävyyttä sekä suorittaa tarkastussuunnitelman mukaiset ja muut kaupungin ylimmän johdon määäämät tarkastustehtävät. Ulkoinen ja sisäinen valvonta muodostavat toisiaan täydentävän valvontajärjestelmän. Kaupungin tilintarkastaja antaa tarkastuskertomuksessa lausunnon sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta.

Kaupunginhallitus hyväksyy vuosittain sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman, jonka mukaisesti tarkastustyötä tehdään. Vuonna 2017 tarkastuskohteina ovat olleet hankinnat (pienhankinnat, suora hankinnat), Kirkonsalmen koulun peruskorjaus sekä tonttirekisteri/ tonttilaskutus.

Tarkastusten tuloksista ja havainnoista sekä suosituksista on annettu raportti kaupunginhallitukselle, tarkastuslautakunnalle, tilintarkastajalle ja ao. toimielimelle. Sisäisen tarkastuksen suositusten toteutumista seurataan säännöllisesti.

Iisalmen kaupungilla ja Teollisuuskylä Oy:llä on sopimus, jonka mukaan kaupunki tekee enintään kaksi tarkastuskohdetta/vuosi Teollisuuskylän hallituksen esityksestä. Vuonna 2017 kaupungin sisäinen tarkastus ei tehnyt Teollisuuskylä Oy:lle yhtään tarkastuskohdetta.

Toimielimien antamien selonteiden ja sisäisen tarkastuksen raporttien perusteella voidaan todeta, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on hyvää/tydyttävää tasoa. Sisäisen valvonnan voidaan katsoa tuottavan kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta sekä varojen ja omaisuuden turvaamisesta.

Sisäinen tarkastus raportoi puolivuositain kaupunginhallitukselle, kaupunginjohtajalle, tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle.

Tarkastuslautakunta toteaa yhteenvetona vuoden 2017 sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella voidaan yleisesti todeta, että sisäistä valvontaa on tehostettu ja se on suunnitelmallista. Annettuihin ohjeistuksiin ja menettelytapojen noudattamiseen ja valvontaan on kiinnitetty tarkempaa huomiota ja toimenpiteisiin on ryhdytty suositusten perusteella.

1.4 Riskienhallinta

Tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Myös tarkastuslautakunta ottaa kantaa vastuuvapausesityksen yhteydessä riskienhallinnan järjestämiseen. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet ja konserniyhteisöt arvioivat ja tunnistavat tavoitteita uhkaavia riskejä ja arvioivat niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laativat suunnitelmat riskien hallitsemiseksi. Tärkeimmät riskit ja niihin liittyvät nykyiset ja uudet riskienhallintatehtävät kirjataan vuotuisiin toimintasuunnitelmiin ja ne otetaan huomioon myös budjetoinnissa.

Iisalmen kaupungissa riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoisten tapahtumien muutoksiin, pitkän aikavälin suunnitelmiin, strategisiin tavoitteisiin tai sidosryhmäyhteistyöhön.
- Toiminnalliset riskit, jotka liittyvät päivittäiseen toimintaan.
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituksellisiin tekijöihin.
- Vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista.

Riskikartoituksessa on tunnistettu, arvioitu ja käsitelty kaupunkitason riskejä, joista merkittävimmiksi riskeiksi nousivat toiminnalliset riskit, jotka liittyvät henkilöstöön, avainhenkilöihin, tietojärjestelmiin sekä vanheneviin toimitiloihin, sisäilmaongelmiin ja korjausvelan kasvuun. Näiden riskien hallinnan katsotaan kuitenkin olevan kohtalaisella tasolla. Muut merkittävät toiminnalliset riskit liittyvät uusien tietojärjestelmien käyttöönottoon sekä olemassa olevien järjestelmien toimintaan. Toiminnallisiin riskeihin sisältyy myös juridinen riski ja maineriski.

Strategisesti merkittävät riskit liittyvät yritystoiminnan ja elinvoiman hiipumiseen ja keskeisten julkisen hallinnon toimintojen siirtämiseen pois kaupungista tai alueelta. Näiden riskienhallinnan katsottiin olevan kohtuullisella tasolla. Merkittävä riski on myös väestön väheneminen, joka omalta osaltaan vaarantaa strategisten tavoitteiden toteutumista ja johon vaikuttaminen kaupungin omilla toimilla on erittäin haasteellista.

Taloudellisesti merkittävimmät riskit liittyvät maksuvalmiuteen, rahoituspohjan heikkenemiseen, lainamäärän kasvuun sekä takauksiin ja osakeomistuksiin. Myös SOTE-kustannusten merkittävä ylitys budjetoidusta on toteutuessaan vakava taloudellinen riski, jonka nykyinen hallinta katsotaan kuitenkin riittäväksi.

Merkittävimmät vahinkoriskit liittyvät tietoverkon tai – liikenteen katkeamiseen, isoon kiinteistövahinkoon ja työmaalla tapahtuvasta onnettomuudesta johtuvaan henkilövahinkoon. Vahinkoriskien hallinta on hyvällä tasolla ja vakuutusturva on ajan tasalla. Lisäksi kuntokartoituksia on ryhdytty tekemään vahinkoriskien minimoimiseksi. Tietoverkon riskien hallintaa on parannettu varajärjestelmän käyttöön otolla.

Riskeille on nimetty vastuuhenkilöt ja merkittävimpien riskien tilannetta edistetään hallintakeinoilla, joita on käsitelty riskienhallintamateriaalissa. Tarkemmat tiedot kaikista tunnistetuista riskeistä ja niitä koskevista tiedoista ovat löydettävissä riskirekisteristä.

Tarkastuslautakunnan mukaan riskikartoitus on tehty asianmukaisesti ja sitä tarkastellaan ja päivitetään vuosittain.

1.5 Talousarvion tavoitteiden asettaminen ja sitovuus

Kaupungin toiminnalle ja taloudelle asetettavista keskeisistä tavoitteista päättää uuden kuntalain 110 §:n mukaan kaupunginvaltuusto. Vuosittain talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset tehtävien hoitamiseen turvataan, kuten kuntalain 110 § 2 mom:ssa todetaan.

Vuoden 2017 talousarviossa kaupungin strategiset tavoitteet ja mittarit, toteuttamishjelmat sekä painopisteet on esitetty hyvin ja niiden toteumat on raportoitu tilinpäätöksessä.

Toimielimillä ja tilivelvollisilla viranhaltijoilla on velvollisuus toimia tavoitteiden toteuttamiseksi, sekä selvittää valtuustolle perustelut, mikäli asetetuista tavoitteista on poikettu.

1.6 Edellisen vuoden arviointikertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen käsittely, arviointikertomuksen lausunnot ja toimenpiteet

Vuoden 2016 arviointikertomus ja tilintarkastuskertomus käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 22.5.2017. Valtuusto merkitsi arviointikertomuksen tiedoksi ja päätti lähettää sen edelleen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Tilinpäätös hyväksyttiin ja vastuuvapaus myönnettiin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille sekä tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille.

Vuoden 2016 arviointikertomus on käsitelty kaupunginhallituksen kokouksessa 7.5.2018. Tarkastuslautakunta ja kaupunginvaltuusto ovat pyytäneet kaupunginhallitukselta lausunnon syyskuun 2017 loppuun mennessä toimenpiteistä, joihin vuoden 2016 arviointikertomus antaa aihetta. Tarkastuslautakunta huomauttaa, että lausunnon antaminen on jäänyt tekemättä vuonna 2017.

1.7 Tarkastuslautakunnan arvioinnin lähtökohdat ja arviointiprosessi

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kaupunginhallituksen toimintakertomuksessa esittämiin tietoihin sekä tarkastuslautakunnan arviointikokousten yhteydessä saamiin tietoihin ja havaintoihin. Toimielinten pöytäkirjat, toimialojen raportit, tilintarkastajan raportit ja selvitykset sekä sisäisen tarkastajan raportit ovat myös olleet tarkastuslautakunnan käytettävissä.

2 STRATEGISET TAVOITTEET / TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Vuosi 2017 oli strategian päivitysvuosi ja työ aloitettiin jo tammikuussa laajalla kuntalaiskyselyllä sekä taustaselvityksillä. Kevään aikana kautensa loppusuoralla ollut valtuusto otti osaltaan kantaa aiemman kauden onnistumisiin ja uuden strategian painopisteisiin. 1.6.2017 aloittanut valtuusto työsti uutta strategiaa kesän ja syksyn aikana. Iisalmen kaupungin strategia vuoteen 2030 hyväksyttiin valtuustossa 4.12.2017 ja vuoden 2018 talousarvio pohjautuu jo uuden strategian linjauksiin.

Kaupunkistrategian toteuttamisen keskeisimmät toimenpiteet ja tavoitteiden toteutuminen on raportoitu toimialojen toimintakertomuksessa. Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet ovat pääsääntöisesti toteutuneet. Alla tarkastuslautakunnan havaintoja olennaisimmista poikkeamista/asioista.

Koko kaupunki

Kilpailukykyinen kaupunki ja elinkeinoelämä					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila 2016	Tavoite 2017	Toteuma 31.12.2017	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Väestönkasvu: Iisalmen kaupungin väestö kasvaa hallitusti	Asukasluku	Ennakotieto 9/2016: 21 833 asukasta	> 22000 asukasta		Muuttoliike negatiivinen ja kuolleisuus ylittää syntyvyyden
Työpaikkojen kokonaismäärän lisääntyminen:	Työpaikkojen määrä	9019 (v. 2014 tilasto)	9250		8839 työpaikkaa v.2015 tilasto, talouden pirstuminen näkyy vasta tulevissa tilastoissa
Elinkeinoelämän monipuolistuminen/ Osaamisalojen kehittyminen	Työpaikkojen jakautuminen toimialoitain: teollisten työpaikkojen määrä	1463 työpaikkaa	Määrän kasvu, > 1500		1479 teollista työpaikkaa (v.2015)

Tarkastuslautakunnan mielestä monipuolinen elinkeinoelämä tukee kokonaistavoitteiden saavuttamista.

Kaupunginhallitus

Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi työkyvyn ja työhyvinvoinnin kehittäminen	Työkykyindeksi: arvo/ keskiarvo	79,0 % työkyky hyvä tai erinomainen	80,0 % työkyky hyvä tai erinomainen	Raportoidaan henkilöstökertomuksessa	Työkykyindeksiä ei ensää saada järjestelmistä
	Sairauspoissaolojen määrän lasku	14,4 pv/htv	14,3 pv/htv	15,9 kp/htv	Maatalouslomittajien huomattava sairauspoissaolojen lisääntyminen
Henkilöstön ammatillisuuden ylläpitäminen	Osaaminen vastaa tehtäväkuvaa (luku saadaan henkilöstökyselyistä joka toinen vuosi)	96 %	96 %	89 %	Organisaatiouudistuksessa tehtäväkuviin tulleet muutoksia, mikä näkyy henkilöstön osaamisen kokemuksessa suhteessa tehtäväkuvaan

Tarkastuslautakunta on huolestunut sairauspoissaolojen huomattavasta kasvusta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstön ammatillista osaamista tuetaan edelleen.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman valmistelu aloitettiin vuoden 2017 aikana ja päätös suunnitelmasta saatiin helmikuussa 2018. Perusopetuksen palveluverkkosuunnitelma vaikuttaa merkittävästi tulevaisuuden investointitarpeisiin. Koulurakennuksien sisäilmaongelmiin liittyvät asiat ovat vaikuttaneet merkittävästi kaupungin toimintaan ja talouteen ja on ennakoitavissa, että kiinteistöjen korjaus- ja rakentamistarve kasvaa vuoteen 2022 merkittävästi.

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta

Hyvinvoiva iisalmelainen					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila 2016	Tavoite 2017	Toteuma 31.12.2017	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Laadukkaat palvelut kaikille iisalmelaisille	Varhaiskasvatus-palvelujen käyttäjien osuus ikäluokasta 1-6 v.	64 %	70,00 %	76,40 %	
	Perusopetuksen tuntikehyks on vähintään 1,8 t/oppilas.	1,86 t/oppilas	1,8 t/oppilas	1,91 t/oppilas	

Tarkastuslautakunta toivoo sivistys- ja hyvinvointitoimialalta saavutettujen tavoitteiden vaikuttavuuden mittaamista.

Hyvän ympäristön ja laadukkaan asumisen Iisalmi					
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila 2016	Tavoite 2017	Toteuma 31.12.2017	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Virkistys-, kulttuuri- ja liikuntaympäristöjen kehittäminen	Uimahallin kävijämäärä	Toteuma 30.6.16: 82 760	162 000	155 769	

Tarkastuslautakunnan mielestä uimahallin aukioloaikoja voisi tarkastella uudelleen, jolla olisi mahdollisesti positiivinen vaikutus käyttöasteen nousuun. Selvitys tavoitteiden alittamisesta puuttuu.

Tekninen lautakunta

Terve kuntatalous, osaava henkilöstö ja toimiva konserni						
Linjaukset	Indikaattori/mittari	Nykytila 2016	Tavoite 2017	Toteuma 30.6.2017	Toteuma 31.12.2017	Selvitys tavoitteen alittamisesta
Palvelujen tehokas tuottaminen käytössä olevilla resursseilla	Toimitilastrategian toteutus: toimitilajärjestelyt, organisointimuutokset, turhista tiloista luopuminen, tehostaminen. Toteutuneet toimenpiteet ja järjestelyt	Aholan ja Kankaan päiväkodit purettu. Keskustan päiväkotia ei ole myyty.	Toimitilastrategia päivitetty		Toimitilastrategian loppuun vieminen viivästyi kouluverkko- ja koulutusviivästymisestä johtuen	Toimitilastrategian laatiminen keskeytettiin odottamaan kouluverkko- ja koulutusviivästymistä.

Tarkastuslautakunnan mielestä toimitilastrategia elää muutosvaiheessa.

Toimitilojen osalta riskinä on, että rakennusten ikään nähden toteutunut investointitahti ei ole ollut viime vuosina riittävää, vaan kaupungin rakennuskantaan on päässyt kertymään merkittävän suuri korjausvelka. Suurimmat riskit liittyvät siihen, että korjauksiin ei ole käytettävissä tarpeeksi rahoitusta lähivuosina. Mikäli korjausvelkaa ei saada purettua, heikkenee rakennusten kunto edelleen.

Ulkoisessa vuokraustoiminnassa olevien tilojen kannalta riskinä nähdään myös vallitseva taloudellinen tilanne ja viimeaikainen väestökehitys. Kysyntä ei ole kasvanut ja kaupungin toimitilamarkkinoilla on jo lähtökohtaisesti tällä hetkellä paljon tarjontaa.

Teknisen toimialan laskelmien mukaan rakennuskannan normaalista kulumisesta johtuva korjausvelka oli vuoden 2017 lopussa noin 25 miljoonaa euroa. Korjausinvestointitarve on kuitenkin käytännössä aina suurempi kuin laskennallinen korjausvelka.

Samana ajankohtana rakennuskannan peruskorjaustarve oli noin 35 miljoonaa euroa. Mainitut luvut sisältävät rakennusten normaalin kulumisen, mutta eivät esimerkiksi sisäilmaongelmista tai rakennusten nykyaikaistamisesta johtuvaa lisäkorjaustarvetta. Nämä tekijät huomioiden kaupungin rakennusomaisuuden korjaustarve nousee vähintään tasolle 60 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Iisalmessa korjausvelan määrä on selvitetty ja se on tuotu valtuuston tietoon.

Tarkastuslautakuntaa huolestuttaa sisäilmaongelmista johtuvat lyhyelle aikavälille ajoittuvat laajat investoinnit ja investointitarpeet.

Poistojen kautta investoinnit tulevat rasittamaan kaupungin tulevia vuosia.

3 KAUPUNKIKONSERNI

3.1 Konsernitalous

Iisalmi-konserniin v. 2017 kuuluu kahdeksan tytäryhteisöä, kuusi kuntayhtymää ja neljä osakkuusyhteisöä. Konsernin tulos on 5 milj. euroa ylijäämäinen ja vuosikate kattaa poistot.

Alla on esitetty Iisalmen kaupungin tytäryhteisöt, osakkuusyhtiöt, kuntayhtymät ja kuntayhtymätytäryhteisö.

IISALMI-KONSERNI 31.12.2017		
Iisalmen kaupunki		
Tytäryhteisöt	Kuntayhtymät	Osakkuusyhteisöt
Kiinteistö Oy Petterinkulma Oy 100 %	Ylä-Savon koulutus kuntayhtymä (konserni) 47,7 %	Ylä-Savon Vesi Oy 43,6 %
Iisalmen Teollisuuskylä Oy 97,8 %	Savon koulutuskuntayhtymä (konserni) 11,6 %	Ylä-Savon Pääomarahasto Oy 40,5 %
Kiinteistö Oy Iisalmen Lumakeskus 100 %	Pohjois-Savon liitto 9,1 %	Ylä-Savon Jätehuolto Oy 36 %
Ylä-Savon ICT-Palvelut Oy kaupunki 30 %, Soten kautta 27,7 %	Vaalijalan ky 4,6 %	Savonia AMK Oy 22,8 %
Kiinteistö Oy Pöllösenlahden Haka 72,3 %	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky (konserni) 4,3 %	
Asunto Oy Kilpitöyry 63,3 % (ei yhdistelty)	Itä-Suomen päihdehuollon ky 4,4 % (ei yhdistelty)	
Asunto Oy Kilpivätra 69,3 % (ei yhdistelty)		
Kuntayhtymätytäryhteisö		
Ylä-Savon SOTE ky (konserni) 61,5 % (äänivaltaisuus 54,8%)		

Prosenttiosuudet ovat omistusosuuksia 31.12.2017.

Vuonna 2017 konsernin omistusosuuksissa ovat tapahtuneet seuraavat muutokset: Iisalmen kaupungin peruspääomaosuus Ylä-Savon SOTE ky:n peruspääomasta 31.12.2017 oli 61,5 %. Ylä-Savon ICT-palvelujen omistusosuus on kasvanut SOTE ky:n välillisen omistajuuden kautta 57,7 prosenttiin.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä omistaman Terveyspalvelu Verso Oy:n osakekannasta 49 % on siirtynyt suunnatun osakeannin seurauksena konsernin ulkopuolisille sijoittajille, osakkeiden rekisteröintipäivä on 4.1.2018. Terveyspalvelu Verso Oy on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän tytäryhteisö.

Terveyspalvelu Verso Oy

Iisalmen kaupunkia on pyydetty selvittämään Verso Oy:n suunnatun osakeannin tapahtumat. Asiaa on käsitelty kaupunginhallituksen kokouksessa 27.11.2017. Kaupunginhallitus on todennut, että Terveyspalvelu Verso oy:n suunnattu osakeanti ei toteutunut Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän hallintosäännön eikä Iisalmen kaupungin konserniohjeen mukaisesti. Menettelytapaa ei hyväksytä.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt erikseen lisäselvityksiä kaupunginhallitukselta.

TAULUKKO Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA 1000 €	2017	2016
Toimintatuotot	120 731	118 051
Toimintakulut	-242 112	-241 172
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta(tappiosta)	653	406
Toimintakate	-120 728	-122 715
Verotulot	75 009	74 672
Valtionosuudet	64 261	62 887
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	148	105
Muut rahoitustuotot	2 138	1 493
Korkokulut	-564	-533
Muut rahoituskulut	-871	-1 047
VUOSIKATE	19 394	14 861
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-14 003	-12 088
Arvonalentumiset	0	-138
Satunnaiset erät	-15	321
Tilikauden tulos	5 376	2 956
Tilinpäätössiirrot	-25	1 279
Vähemmistöosuudet	-17	-13
Laskennalliset verot	-224	-171
Vähemmistöosuudet	-41	-29
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	5 069	4 022
Tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	49,9	48,9
Vuosikate/Poistot, %	138,5	122,9
Vuosikate/, euroa/asukas	896	683
Asukasmäärä	21 639	21 767

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT
Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Investoinnit ja lainakantakehitys

Konsernin tilivuoden 2017 ylijäämäksi muodostui 5,1 milj. euroa. Konsernitaseen loppusumma on 247 milj. euroa ja kertyneet ylijäämät 32,4 milj. euroa.

Konsernin lainakanta oli vuoden vaihteessa noin 99,5 milj. euroa ja 4.600 euroa/asukas (edellisenä vuonna 4.246 euroa/asukas).

Lainanhoitokate oli konsernitasolla tyydyttävällä tasolla (2), mutta siitä huolimatta lainanhoitokulut pystyttiin hoitamaan tulo- ja rahoituksella. Lainanhoitokate oli parantunut edellisestä vuodesta, ollen 1 vuonna 2016. Konsernin omavaraisuusaste on 45 % (45 % v. 2016), joten tunnusluku oli pysynyt samana. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteen tavoitetasona voidaan pitää 50 % ylittävää omavaraisuutta.

Kaupungin (sis. vesilaitoksen) omavaraisuusaste on 57 % (tavoitetaso > 50 %). Lainanhoitokate oli 1,8. Tunnusluku parani edellisvuodesta 0,7. Iisalmen kaupungin lainanhoitokyky on tyydyttävä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että uuden hallintosäännön mukainen konsernin ohjaus ja valvonta on jatkuvaa. Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan asema Iisalmi-konsernin ohjaajana ja valvojana vahvistui vuonna 2017.

3.2 Tytäryhtiöille ja liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden saavuttaminen

Tytäryhtiöt

Kaupungin konserniohjeen mukaisesti kaupungin merkittävimmille tytäryhteisöille on vahvistettu tavoitteet toiminnalle. Tytäryhtiöiden tavoitteiden asetanta ja tavoitteiden toteutumien raportointi tilinpäätöksessä on parantunut.

Kiinteistö Oy Petterinkulma, Iisalmen teollisuuskylä Oy, Ylä-Savon ICT-palvelut oy ovat saavuttaneet pääosin tavoitteensa.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä toimii Iisalmen ja Kiuruveden kaupunkien sekä Sonkajärven ja Vieremän kuntien alueella järjestäen niiden asukkaille terveys-, hyvinvointi-, hoito- ja hoivapalveluja sekä ympäristö-, terveysvalvonta- ja eläinlääkintäpalveluja.

Ylä-Savon SOTE ky on Iisalmen kaupungin kuntayhtymätytäryhteisö. Iisalmen kaupunki ja Ylä-Savon SOTE ky ovat sopineet vuodelle 2017 palvelusopimuksen, johon sisältyy SOTE kuntayhtymän oma toiminta ja PSSHP kuntayhtymältä ostettavat palvelut. Palvelusopimus on laadittu suurtuotteittain ja sen toteutumisesta seurataan neljännesvuosittain. Kuntayhtymä seuraa osavuosisiraporteissaan palvelujen saatavuutta hoitotakuun mukaisesti ja raportoi siitä Iisalmen kaupungille.

- Ylä-Savon SOTE ky tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut Iisalmen kaupungille palvelusopimuksen mukaisesti siten, että palvelusopimuksen tavoitteet toteutuvat ja €-raami ei ylitä.
- Kuntayhtymä laatii vuoden 2017 keväällä yhteistyössä kuntien kanssa

selvityksen sairaalatoiminnan tulevaisuuden turvaamiseksi alueella. Lähtökohtana selvitykselle on, että Iisalmessa jatketaan kirurgiaa. Ylä-Savon SOTE-kuntayhtymän hallitus päätti ulkoistaa Iisalmen sairaalaan jäävän leikkaustoiminnan. Toimintaa jatketaan yksityisenä 1.1.2018 alkaen.

Iisalmen kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon menojen lopullinen toteuma vuonna 2017 oli 72,2 milj. euroa (TA 2017: 72,6 milj. euroa), josta ostetun erikoissairaanhoidon (KYS) osuus oli 19,2 milj. euroa (TA 2017: 18,0 milj. euroa). Kuntayhtymän oman toiminnan osalta talousarvio toteutui alle arvoidun, mutta ostetun erikoissairaanhoidon osalta kustannukset ylittyivät arvioidusta.

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän kustannuskehitys vuonna 2017 on ollut maltillinen. Ensimmäistä kertaa kuntayhtymän historiassa kuntayhtymä palautti kaupungille maksuosuutta (0,4 milj. euroa), koska kuntayhtymän toteutuneet kustannukset olivat pienemmät kuin palvelusopimuksessa oli arvioitu.

Ylä-Savon SOTE ky on saavuttanut talousarviovuodelle asetetut tavoitteet lähes täysin ja toiminta on ollut palvelusopimuksen mukaista.

Iisalmen Vesi –liikelaitos

Iisalmen Vesi -liikelaitoksen liikevaihto oli noin 5 milj. euroa (ed. vuosi noin 5 milj. euroa) ja liikeylijäämää muodostui noin 0,8 milj. euroa (ed. vuosi noin 0,7 milj. euroa). Vesi –liikelaitos tuloutti kaupungille peruspääoman korkona 0,4 milj. euroa (ed. vuosi 0,6 milj. euroa).

Talousarviossa Iisalmen Vesi -liikelaitokselle asetetut strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen tilinpäätöksessä on esitetty tilinpäätöskirjassa s. 131.

Tarkastuslautakunta toteaa, että liikelaitoksen tarkastuksen yhteydessä on varmistettu tavoitteiden asianmukaisesta toteutumisesta.

4 KAUPUNGIN TALOUS

4.1 Taloudelliset tavoitteet

Valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen on esitetty tilinpäätöksessä (s. 100).

Tuloslaskelman toteumavertailun mukaan (kaupunki, ei sisällä vesilaitosta) toteutunut toimintakate 119,7 milj. oli 2,3 milj. euroa parempi kuin talousarviossa (toteuma 98 %). Vuosikatetavoite ylittyi 2,9 milj. euroa. Merkittävät poikkeamat talousarvioon syntyivät verotulojen ja valtionosuuksien merkittävästi paremmasta toteumasta ja toimintakulujen, kuten henkilöstökulujen alittumisesta. Myös palvelujen ostot ovat alittuneet.

Merkittävin alitus kuluissa oli sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksissa, arvioitu 74,3 milj. euroa ja toteuma on 73,4 milj. euroa.

Konsernitavoitteet ovat toteutuneet tilikaudella pääsääntöisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

4.2 Kokonaistalous

Tulos ja verorahoitus (kaupunki + vesi –liikelaitos)

Iisalmen kaupungin taloudessa vuonna 2017 toimintatuottoja kertyi 28,5 milj. euroa (ed. vuosi 26,7 milj. euroa) ja toimintakuluja 145,4 milj. euroa (ed. vuosi 143,5 milj. euroa). Toimintamenojen sisällä suurin muutos oli ruokapalvelujen toimintamenojen kasvu 1,7 milj. eurolla edellisvuodesta SOTEn ruokapalvelujen siirron myötä.

Kaupungin ylijäämäksi muodostui poistoeron ja rahastokirjausten jälkeen 2.198.144,64 euroa.

Tilikauden ylijäämä jää tilinpäätössiirtojen jälkeen n. 0,5 milj. euroa suuremmaksi kuin edellisenä vuonna. Kunnallisveroprosentti pysyi samana kuin edellisenä vuonna eli 20,50 %:ssa. Verotuloja kertyi kaikkiaan tuloslaskelmaan noin 0,4 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Vuosikate 11,7 milj. euroa on 3,9 milj. euroa suurempi kuin vuotta aiemmin.

Verotuloja ja valtionosuuksia (verorahoitusta) kertyi noin 127 milj. euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli noin 3,3 milj. euroa. Valtionosuudet kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 2,8 milj. euroa eli 5,8 %.

TAULUKKO Verorahoitus

Verorahoitus	TP 2010 M€	TP 2011 M€	TP 2012 M€	TP 2013 M€	TP 2014 M€	TP 2015 M€	TP 2016 M€	TP 2017 M€
Kunnallisvero	55,8	57,6	60,8	63,2	65,7	65,9	64,8	64,5
Kiinteistövero	4,3	4,2	4,3	5,1	5,7	5,8	5,8	5,8
Yhteisövero	4,7	5,6	4,0	4,8	6,0	6,1	4,5	5,3
Verotulot yhteensä	64,8	67,3	69,1	73,1	77,4	77,8	75,1	75,6
Valtionosuudet	39,2	42,0	43,5	43,7	42,8	44,9	48,6	51,5
Yhteensä	104	109,3	112,6	116,8	120,2	122,7	123,7	127,1

Verotulojen kokonaismäärä on kasvanut, tarkastuslautakunta on huolestunut kunnallisveronkertymän laskusta.

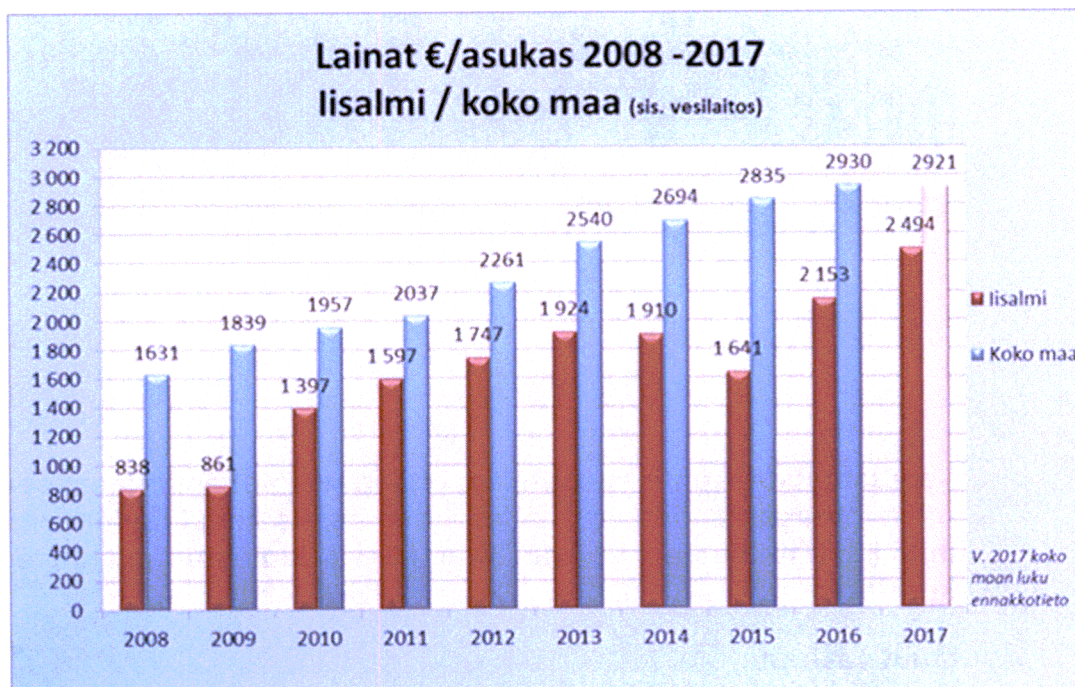
Investoinnit ja lainakanta (kaupunki + vesi –liikelaitos)

Investoinnit ovat toteutuneet 96,5 %:sti.

Uutta lainaa nostettiin kaupungille 11,6 milj. euroa ja vesilaitokselle 3,5 milj. euroa, vanhoja lainoja maksettiin pois 6,6 milj. euroa.

Kaupungin lainakanta oli vuoden 2017 lopussa 54,0 milj. euroa. Lainamäärä kasvoi edellisestä vuodesta noin 7,0 milj. euroa. Asukaskohtainen velka oli viime vuoden lopussa 2494 euroa. Velkamäärä kasvoi edellisvuodesta 341 eurolla/asukas.

Seuraavassa on kuvattu Iisalmen kaupungin lainakannan kehitystä.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että investointien kirjaamisen periaatteita ja rajanvetoa tarkennetaan edelleen, sen osalta mitä kirjataan investointeihin ja mitä käyttötalouteen. Velkamäärän kasvu huolestuttaa suhteessa koko maan keskiarvoon.

Muut vastuut

Iisalmen kaupungilla on annettuja takaussitoumuksia n. 28,4 miljoonan euron arvosta.

4.3 Tarkastuslautakunnan huomioita

- ☐ Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tilinpäätöskirja on selkeä ja asiat siinä esitetty hyvin, mutta taulukoiden luettavuudessa on kehitettävää edelleen. Kaupunkistrategian toteuman seurannassa on parannettavaa.
- ☐ Talousarvio on lautakunnan mielestä toteutunut kokonaisuutena arviovuonna hyvin.

Henkilöstökulut vähentyivät 1,4 miljoonaa euroa edellisen vuoden tasosta, pienentyen 3,3 %.

Kuntajaoston suosittelema alaraja hallinto- ja laitosrakennusten poistoajaksi on 20 vuotta. Kaupungilla on näiden rakennuksien poisto aika 30 vuotta. Poistosuunnitelma on päivitetty ja hyväksytty valtuuston kokouksessa 13.11.2017.

Tarkastuslautakunnan mukaan yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä on edelleen tiivistettävä, jotta yritykset saavat ammattitaitoista työvoimaa.

Konsernilainakannan määrä on tällä hetkellä 99,6 milj. (edellisvuosi 92,4 milj.) euroa ja tulevat investoinnit tulevat lisäämään lainakannan määrää. Korkokannan muutos esim. yhdellä prosenttiyksiköllä muuttaa konsernin tulosta lähes miljoonalla eurolla (korkosuojauksia ei huomioitu).

☐ Tarkastuslautakunta toteaa, että poistojen oikeellisuus tulee arvioida vuosittain hyödykkeen taloudellisen pitoajan ja/tai teknisen käyttöiän perusteella.

4.4 Henkilöstö

Vuonna 2017 toteutettiin organisaatiouudistus ja toiminta keskittyikin organisaatiouudistuksen toimeenpanoon ja siinä onnistumisen turvaamiseen.

Organisaatiouudistuksen tavoitteena oli henkilöstön osalta esimiestasojen vähentäminen, henkilöstöresurssien tehokkaampi käyttö, asiantuntemuksen ja resurssien turvaaminen kriittisissä tehtävissä sekä kustannussäästöt pitkän aikavälin henkilöstösuunnittelun avulla. Tavoitteet myös toteutuivat. Vuosi 2017 kuitenkin osoitti, että joitakin asioita pitää vielä tarkastella uudelleen mm. varsinaisten esimiesten ja tiiminvetäjien tehtäväjakoja tulee selkiyttää ja joidenkin tehtävien henkilöresursseja tarkastella uudelleen.

Henkilöstön keskuudessa muutokset ovat aiheuttaneet jonkin verran epävarmuutta ja uudet tehtäväkuvat näkyivät henkilöstökyselyssä henkilöstön huonontuneena osaamisen kokemuksena. Muutokseen sopeutumista ja osaamisen kehittämistä on tuettu ylimääräisellä keskitetyllä koulutusmäärärahalla ja tukea jatketaan edelleen.

31.12.2017 Iisalmen kaupungin vakinaisen henkilöstön määrä oli 786 ja vähennystä edelliseen vuoteen oli 1. Kokonaishenkilöstön määrä oli 996 (ei sis. työllistettyjä) ja siinä oli edelliseen vuoteen 16 henkilön vähennys.

Henkilöstökulujen; 42,2 milj. euroa (v. 2016 43,6 milj. euroa), osalta vähennys oli 1,4 milj. euroa, joten henkilöstökulut ovat jatkaneet vähentymistä. Tämä johtuu vuosien 2015 ja 2016 maltillisista palkankorotuksista ja siitä, että vuoden 2017 sopimukset eivät sisältäneet lainkaan palkankorotuksia. Kustannuksia pienensi myös julkisen sektorin 30 % lomarahaleikkaus, joka koskee 1.2.2017-30.9.2019 maksettavia lomarahoja sekä henkilöstömäärän väheneminen.

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli pysynyt lähes ennallaan (48,7 vuotta). Alle 30-vuotiaiden osuus vakinaisesta henkilöstöstä oli 3,4 %. Ikäohjelman ja muiden toimenpiteiden avulla pyritään vaikuttamaan ikärakenteen parantamiseen niin, että myös nuoret kokisivat kaupungin houkuttelevana työnantajana. Ikäohjelman toimenpideohjelmalla tuetaan kaikkien ikäryhmien hyvinvointia kaikissa työuran vaiheissa.

Sairauspoissaolojen kokonaismäärä oli noussut. Sairauspoissaolopäiviä kertyi kaikkiaan 15 930 kpl (v. 2016 15 466 kpl). Henkilöstökertomuksen mukaan maatalouslomittajat ovat yksi kaupungin suurimmista henkilöstöryhmistä ja maatalouslomitustyössä sattuu paljon sairauslomia aiheuttavia tapaturmia, joten lomittajien sairauspoissaolot on tästä syystä raportoitu erikseen. Vuonna 2017 lomittajien sairauspoissaolot olivat 31,0 pv/henkilötyövuosi (29,1 pv/2016, lisäystä edelliseen vuoteen 1,9 pv) ja muiden henkilöstöryhmien 12,6 pv/htv (12,5 pv 2016, lisäystä edelliseen vuoteen 0,1 pv).

Henkilöstön lukumäärä (Populus) 31.12.2017

Toimiala	Vakinaiset	Sijaiset	Määrä- aikaiset	Oppisop. suhteiset	Työllis- tetyt	Yhteensä	Yhteensä (ei. sis. työllistettyjä)
Elinvoima- ja konsernipalvelut	227 (212)	19 (24)	48 (59)	0 (0)	*8 (15)	302 (310)	294 (295)
Sivistys- ja hyvinvointitoimiala	457 (490)	52 (43)	80 (91)	0 (0)	21 (18)	610 (642)	589 (624)
Tekninen toimiala	89 (72)	3 (4)	8 (4)	0 (0)	0 (1)	100 (81)	100 (80)
Vesilaitos	13 (13)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	14 (14)	13 (13)
Yhteensä	786 (787)	74 (71)	136 (154)	0 (0)	30 (35)	1026 (1047)	996 (1012)

Suluissa tilanne 31.12. 2016. *Tähdellä merkittyyn työllistettyjen määrään sisältyy kolmannelle sektorille sijoitetut työllistetyt. Vapaa-aikalautakunnan alainen henkilöstö on lisätty sivistys- ja hyvinvointitoimialan henkilöstöön.

Muutoksista ja henkilöstöpoliittisista linjauksista huolimatta Iisalmen kaupunki koetaan hyväksi työnantajaksi. Irtisanoutumiset ovat erittäin vähäisiä ja ihmiset työskentelevät pääsääntöisesti varsinaiseen eläkeikään saakka.

Saamiemme tietojen mukaan kehityskeskusteluiden pitäminen on muutettu osittain ryhmäkeskusteluiksi. Kehityskeskustelut tulisi nähdä sekä yksilön että työnantajan mahdollisuutena kehittää toimintoja. Tarkastuslautakunta toteaa ikäohjelman ja muiden toimenpiteiden vaikuttamisen ikärakenteen parantamiseen, niin että nuoret kokisivat kaupungin houkuttelevana työnantajana.

Tarkastuslautakunta haluaa omalta osaltaan kiittää henkilöstöä tehdystä työstä ja sitoutumisesta talousarvioon.

5 YHTEENVETO

Tarkastuslautakunta toteaa yleisarvionaan, että valtuuston kaupungin toiminnoille asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena hyvin. Suuret investoinnit ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan Iisalmen kaupungin talouteen poistojen kautta merkittävästi.

Saamiemme tietojen mukaan vuosien 2018 ja 2019 valtionosuudet turvaavat Iisalmen kaupungin suunnitelmien mukaisen talouden pidon. Vuonna 2020 ja sen jälkeen menojen karsiminen ja rakenteelliset muutokset ovat tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tärkeitä, kun osa tehtävistä ja verorahoituksesta siirtyvät maakuntahallinnolle.

Taseessa oli 31.12.2016 kumulatiivista ylijäämää 7,2 milj. euroa, joten ylijäämien siirron jälkeen taseessa on 31.12.2017 kumulatiivista ylijäämää 9,4 milj. euroa. Kuntalain 110 §:n mukaista talouden tasapainottamistarvetta ei tällä hetkellä ole. Valtiontalouden kiristymisen entisestään edellyttää jatkuvia ponnisteluja konsernin toiminnan tehokkuuden parantamiseksi. Tämä vaatii edelleen mm. tehokkuutta kuvaavien mittarien ja tunnuslukujen kehittämistyön jatkamista.

Tarkastuslautakunnan havaintona on, että tilinpäätöksessä osa tilastotiedoista on vuodelta 2014. Vanha tilastotieto vaikeuttaa loppupäätelmien tekoa.

Konserniohjaukseen ja -valvontaan sekä riskienhallintaan on syytä kiinnittää edelleen huomiota.

Kuntalaissa sidonnaisuuksien seuranta on tarkastuslautakunnan tehtävänä 1.6.2017 alkaen.

Yhteenveto aloitteiden käsittelystä on esitetty huhtikuun 2018 valtuuston kokouksessa.

Korjausvelan määrän laskenta on tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan tehty.

Strategioiden, talousarvion ja tilinpäätöksen yhteensopivuutta on kehitetty, mutta siinä on edelleen kehitettävää.

Kaupungin pitkäjänteistä elinkeinojen kehittämistä sekä toimenpiteitä työttömyyden vähentämiseksi on syytä jatkaa ja tehostaa.

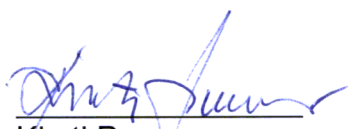
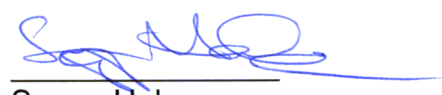
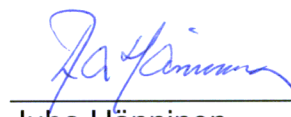
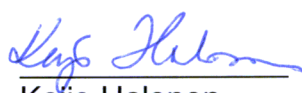
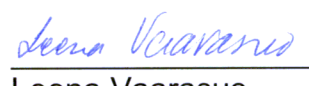
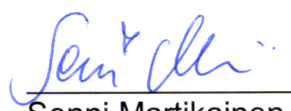
Kaupungin maksuvalmius oli vuoden vaihteessa hyvä, mikä riittää laskennallisesti 40 päivän menoihin. Konsernin maksuvalmius oli vuoden vaihteessa myös hyvä, mikä riittää laskennallisesti 45 päivän menoihin.

Konsernin lainanhoitokatteen tunnusluku oli tilinpäätöksessä 2 eli tyydyttävä. Konsernin lainanhoitokate oli kasvanut yhden yksikön verran, mikä on positiivinen suunta. Mikäli tunnusluvun arvo olisi yli 2, olisi se hyvä. Konsernitaseen mukaan lainamäärä/asukas on 4600 (edellisenä vuonna 4.246) euroa/asukas.

6 ALLEKIRJOITUKSET

Iisalmessa 31. toukokuuta 2018

IISALMEN KAUPUNGIN TARKASTUSLAUTAKUNTA

Kirsti Puurunen
Puheenjohtaja
Seppo Halonen
Jäsen
Juha Hänninen
Jäsen
Keijo Halonen
Jäsen
Leena Vaarasuo
Jäsen
Senni Martikainen
Jäsen

